

Helmesberger: Wagnerova továrna zkrachovala a Bockmann zbankrotoval.
Druhá žena: I horskou boudu „Na výsluní“ zavřeli.
Helmesberger: Nebýt podpory pro nezaměstnané a městské vývařovny...
První žena: Tak bysme chcipli!
Hofbauer: A přitom jsme byli takové kulturní město!
Druhá žena: Jedno z nejkulturnějších. Přenocoval tady Goethe. V hostinci U zlatého apoštola. A Brahms tu složil kvartet. (Vyjde Výpravčí)
Hofbauer: Nejvyšší čas, aby přijela ta miliardářka.
Druhá žena: V Kalberstadtu prý založila nemocnici.
První žena: V Kaffigenu jesle a v hlavním městě nový kostel.
Hofbauer: Je majitelkou společnosti Zachanassis-Oil, Western-Railways, Continental Broadcastings a několika čtvrtí lásky v Thajsku! (Hluk vlaku)
Amplion: Güllen!
Helmesberger: Osobák z Kaffigenu! (Vystoupí jeden cestující)
Hofbauer: Exekutor. Jde obstavit radnici.

Starosta: Nikdo neplatí daně! Pánové, ta miliardářka je naše poslední naděje.
Farář: Kromě Boha.
Starosta: Kromě Boha.
Helmesberger: Ale ten neplatí.
Druhá žena: Ten na nás zapomněl.

Claire: Jsem v Güllenu?
Vlakvedoucí: Použila jste záchrannou brzdu, dámo!
Claire: Používám vždycky záchrannou brzdu.
Vlakvedoucí: Ale u nás se záchranná brzda nepoužívá. Ani když hrozí nebezpečí. Dodržování jízdního řádu je pro nás zákonem. Žádám vás o vysvětlení.
Claire: Jsem opravdu v Güllenu, Moby. Poznávám to smutné hnízdo. Tamhle vzadu je lesík u Konrádovic chalup a potok, kde můžeš chytat ryby, a napravo střecha Petrovic stodoly.

(...)

Vlakvedoucí: Čekám na vysvětlení!
Claire: Jste husa. Chci prostě navštívit tohle městečko. To jsem měla z vašeho rychlíku vyskočit?
Vlakvedoucí: To vás přijde draho, dámo!
Claire: Dej jí tisícovku, Boby!
Všichni: Tisícovku! (Komorník dá Vlakvedoucí tisícovku)
Vlakvedoucí: (Překvapeně) Madam!
Claire: A tři tisíce ve prospěch nadace pro vdovy po železničářích.
Všichni: Tři tisíce! (Vlakvedoucí dostane od Komorníka tři tisíce)
Vlakvedoucí: (Zmateně): Taková nadace neexistuje, madam.
Claire: Tak ji založte! (Starosta cosi pošeptá Vlakvedoucí do ucha)
Vlakvedoucí: (Zděšeně) Milostivá je paní Claire Zachanassianová? Byli bychom v Güllenu samozřejmě zastavili, ale neměli jsme tušení... Tady jsou vaše peníze, milostivá paní...
Claire: Nechte si tu maličkost.
Všichni: Maličkost!

Vlakvedoucí: Přeje si milostivá paní, aby „Zuřivý Rolland“ počkal, než si prohlédnete Güllen?

Starosta: Připijme našemu dobrému Illovi, který se všemožně snaží zlepšit náš osud. Pánové, na zdraví nejoblíbenějšího občana našeho města!

Claire: Abych však přispěla k vaší radosti, prohlašuji rovnou, že jsem ochotna věnovat Güllenu jednu miliardu. Pět set milionů městu a pět set milionů jednotlivým rodinám. (Hrobové ticho)

Starosta: (Zakoktá) Jednu miliardu? (Všichni jsou stále ohromeni)

Claire: Pod jednou podmínkou. (Všichni začnou nepopsatelně jásat. Tančí, stojí na židlích, Atlet cvičí atd. Ill se nadšeně buší do prsou)

Ill: Ta Klára! Je zlatá! Báječná! K sežrání! (Políbí ji)

Starosta: Pod jednou podmínkou, řekla milostivá paní. Smím tu podmínku znát?

Claire: Věnuju vám jednu miliardu a koupím si za ni spravedlnost. (Hrobové ticho)

Starosta: Jak tomu mám rozumět?

Claire: Jak jsem to řekla.

Starosta: Spravedlnost se přece nedá koupit.

Claire: Všechno se dá koupit.

(...)

Starosta: Paní Zachanassianová: zatím ještě žijeme v Evropě, zatím ještě nejsme pohani. Jménem města Güllenu nabídku odmítám. Ve jménu lidskosti. Raději zůstaneme chudí, než abychom se potřísnilí krví. (Obrovský potlesk)

Ill: Tenhle týden udělám výjimku, ale prvního, až dostaneš podporu, koukej zaplatit. (Helmesberger jde ke dveřím) Helmesbergre! (Helmesberger se zastaví. Ill k němu přistoupí) Ty máš nové boty! Nové žluté boty.

Helmesberger: No a co?

Ill: (Podívá se na nohy Hofbauera) Ty taky, Hofbauere. Ty máš taky nové boty. (Podívá se na ženy, jde k nim, pomalu, s hrůzou) Vy taky! Nové žluté boty. Nové žluté boty.

Hofbauer: Nevím, co tě na tom překvapuje.

Helmesberger: Člověk přece nemůže chodit věčně ve starých botách.

Ill: Nové boty. Jak jste si mohli koupit nové boty?

Druhá žena: Na dluh, pane Ille.

Ill: Na dluh. U mně nakupujete taky na dluh. Lepší tabák, lepší mléko, koňak. Jak to, že máte v obchodech najednou úvěr?

Helmesberger: U tebe máme taky úvěr.

Ill: Čím chcete zaplatit? (Mlčení. Ill začne po zákaznících házet zboží. Všichni utečou) Čím chcete zaplatit? Čím chcete zaplatit? Čím? Čím? (Vyřítí se za nimi)

Policista: Milý Ille, podívejme se na ten případ střízlivě. Dáma učinila nabídku, aby vás někdo za jednu miliardu - víte, co myslím. To je pravda, byl jsem při tom. Ale to ještě není pro policii důvod, aby proti paní Zahanassianové zakročila. Na to jsou zákony.

III: A co vybízení k vraždě?

Policista: O vybízení k vraždě bychom mohli mluvit, jen kdyby byl ten návrh myšlen vážně. Jenomže tenhle návrh nemůže být myšlen vážně, protože jedna miliarda je přemrštěná cena, to musíte uznat sám. Za něco takového se nabízí sto tisíc nebo možná dvě stě, víc rozhodně ne. A to právě dokazuje, že ten návrh nebyl myšlen vážně. A kdyby byl, nemůže policie brát vážně tu dámu, poněvadž v tom případě je ta dáma blázen: jasně?

III: Město žije na dluh. S dluhy vzrůstá blahobyť. S blahobytem nutnost zabít mě. A tak dámě stačí sedět na balkóně, popíjet kávu, pokuřovat doutníky a čekat. Jenom čekat.

Starosta: Jestli naší obci nedůvěřujete, je mi vás líto. To jsem od vás neočekával. Žijeme přece v právním státě.

(...)

Starosta: Kdo vás ohrožuje?

III: Jeden z vás.

Starosta: (Vstane) Máte na někoho podezření? Řekněte mi jméno, a já ten případ vyšetřím.

III: Kdokoli z vás.

Starosta: Proti té pomluvě protestuju jménem celého města.

III: Nikomu se do toho nechce, každý doufá, že to udělá někdo jiný, a tak to nakonec někdo udělá.

Starosta: Vidíte strašidla.

III: Vidím novou radnici. (Ukáže na model)

Starosta: Bože, snad ještě smíme plánovat.

III: Spekuluji už s mojí smrtí.

Starosta: Milý Ille, kdybych jako politik neměl právo věřit v lepší budoucnost, aniž bych přitom myslel na zločin, hned bych odstoupil. Tím si můžete být jist.

Farář: Peklo je ve vás. Myslíte si, že znáte lidi, ale každý zná jen sebe. Protože jste kdysi pro peníze zradil děvče, myslíte si, že teď lidé zradí pro peníze vás. Soudíte jiné podle sebe. To je přirozené. Příčiny naší bázně tkví v našem srdci, v našem hříchu. Až tohle pochopíte, přemůžete to, co vás trápí.

(...)

III: Nový zvon?

Farář: Má nádherný zvuk, vidíte? Plný a nosný.

III: (Vykřikne) Vy taky, faráři, vy taky!

Farář (Vrhne se k Illovi a křečovitě ho obejmě): Uteč! Jsme slabí. Uteč, v Güllenu vyzvání zvon zrady! Uteč, neuváděj nás v pokušení tím, že zůstaneš.

Claire: Wagnerovy závody mi patří taky. Továrny, údolí, Petrovic stodola, městečko, ulice za ulicí, dům za domem. Pověřila jsem své agenty, aby tu veteš koupili a zastavili práci v továrnách. Vaše naděje byla blud, vaše čekání nesmyslné. Svě životy jste promarnili. (...) Byla zima, když jsem odcházela z tohoto městečka. V námořnických šatičkách, se zrzavými copy, v pokročilém těhotenství a obyvatelé se mi pošklebovalí. Umínala jsem si, že se jednou vrátím. A tak jsem tady. Teď kladu podmínky, nabízím obchod. (...) Lidskost, pánové, je dobrá pro peněženky milionářů; můj finanční potenciál mi dovoluje uspořádat svět. Svět ze mě udělal děvku a já z něj udělám bordel. Kdo nemůže cálovat, musí kušovat. Slušný jen ten, kdo platí.

Claire: Milovala jsem tě. Ty jsi mě zradil. Ale já na ten sen o lásce a důvěře nezapomněla. Chci ho znovu vyvolat svými miliardami, změnit minulost tím, že tě zničím.